

تیترا پیشنهادی: اجرای فاز دوم هدفمند کردن یارانه ها با رویکرد حمایت از تولیدات صادرات محور

اجرای فاز دوم هدفمند کردن یارانه ها با رویکرد حمایت از تولیدات صادرات محور

تا قبل از اجرایی شدن فاز اول هدفمندی یارانه ها در زمستان سال ۱۳۸۸، پرداخت یارانه های گسترده به انگیزه تثبیت سطح عمومی قیمت ها و حمایت از مصرف کننده، منجر به مالکیت توام با مدیریت هم جانبه دولت بر اقتصاد ایران شده بود. چنین محیطی از اقتصاد تقریباً مانع از شکل گیری فرایند توسعه اقتصادی مبتنی بر تولیدات بخش خصوصی کارا و چابک شد.

با وجود درک این مسئله توسط تمامی دولتمردان ایران از ابتدای انقلاب تاکنون، آنچه که مانع سر و سامان دادن به نظام توزیع یارانه ها تاکنون شده، چگونگی اجرای صحیح آن با حداقل تبعات منفی است. چراکه به دلیل قدمت پرداخت یارانه و لحاظ شدن آن در سبد مصرفی خانوار ایرانی، حذف یکباره آن می توانست مشکلات زیادی را بر پیکره نظام اقتصادی و اجتماعی ایران وارد نماید.

دولت دهم علی رغم درک حساسیتهای یاد شده با در نظر گرفتن احساس مسئولیتی که نسبت به آینده اقتصاد و مردم کشور دارد، اقدام به عملیاتی کردن پروژه هدفمند کردن یارانه ها پرداخت. اجرای فاز اول طرح مذکور در دی ماه سال ۱۳۸۸ با محوریت بازتوزیع عادلانه یارانه ها مابین مصرف کنندگان و حمایت از تولیدات داخلی کلید خورد.

نتایج حاصل از اجرای این طرح حاکی است که دولت در دستیابی به هدف بازتوزیع عادلانه یارانه ها به سبب ارتقاء شاخص توزیع عادلانه یارانه بین دهکهای مختلف درآمدی کاملاً موفق عمل کرده است. در بخش حمایت از تولید نیز براساس مصوبات قانون هدفمندی یارانه ها و بضاعت مالی دولت، بسته های حمایتی و تشویقی متنوعی اجرا شده است. متولیان اجرای طرح هدفمندی یارانه ها نیز از ابتدای اجرای طرح به این موضوع واقف بودند که درآمدهای حاصل از اجرای طرح در فاز اول، تمامی اهداف طرح در حوزه حمایت از ساختار

تولید را پوشش نمی دهد، بدین لحاظ علی رغم تمام مخالف ها خواستار اجرای فاز دوم طرح می باشند. لذا اجرای فاز دوم هدفمندی یارانه ها با محوریت حمایت از تولیدات داخلی بخصوص تولیدات صادرات محور، به دو دلیلی که در ادامه تشریح می شوند ضروری و حیاتی بنظر می رسد.

۱. نگاه سیستمی به طرح هدفمند کردن یارانه ها و لزوم ادامه آن: کمیسیون های تخصصی کارگروه هدفمندی یارانه ها، از ابتدای مطرح شدن بحث هدفمندی یارانه ها در سال ۱۳۸۷، لزوم حصول اطمینان از تزریق یارانه های نقدی به گروه های هدف اعم از خانوارها و بنگاه های تولیدی را درک کرده اند. بدین لحاظ از ابتدای سال ۱۳۸۸ بسته های حمایتی مختلفی از سوی دستگاه های دولتی به تصویب رسید که از آن جمله می توان به بسته سیاستی مدیریت بازار و حمایت از اصناف تولیدی توسط وزارت بازرگانی سابق، بسته سیاستی صنعت و معدن توسط وزارت صنایع و معادن، بسته سیاستی کشاورزی توسط وزارت جهاد کشاورزی، بسته سیاستی حمل و نقل درون شهری و برون شهری توسط وزارت راه و ترابری، بسته سیاستی پولی توسط بانک مرکزی جمهوری اسلامی ایران و.... اشاره کرد. بسته های یاد شده بنحوی طراحی شده اند که به لحاظ سیستمی مکمل یکدیگر می باشند و اجرای مستمر آنها نیازمند تزریق منابع مالی متعددی است که طبق قانون هدفمندی یارانه ها از محل درآمدهای حاصل از حذف یارانه ها، تامین می شوند.

بدیهی است که توسعه و دوام بسته های حمایتی مذکور، بخصوص بسته های که به تقویت ساختار تولیدی منجر می شوند، نیاز به اجرایی شدن فاز بعدی طرح دارند. لذا تداوم وقفه کنونی در اجرای طرح بطور حتم منجر به عدم تحقق اهداف اولیه طرح در بهبود ساختار تولیدی کشور می شود.

۲. تحریم ها و تغییر محیط اقتصاد ایران به نفع تولید صادرات محور: نگاهی بر حجم واردات انواع کالاهای ضروری، واسطه ای و لوکس در چند دهه گذشته نشان می دهد که ساختار تولیدی ضعیف کشور در کنار نرخ پائین ارزهای خارجی در ایران، واردات کالا از خارج به داخل را کاملا باصرفه کرد. این صرفه اقتصادی بعدی پررنگ بود که حتی درخصوص بسیاری از کالاهای که تولید انبوهی در داخل دارند همچون پوشاک معمولی، کفش و.... تاکنون حجم گسترده ای از واردات وجود داشت. اما افزایش نرخ ارزهای خارجی در چند ماه اخیر، بواسطه تغییر نسبت قیمت های داخلی به خارجی منجر به تغییر در این الگو شده اند. بنحویکه در حال حاضر جهش نرخ ارز، واردات را گران و صادرات را باصرفه کرده است. حجم صادرات در شرایط کنونی به حدی افزایش یافته که با اعمال ممنوعیت درخصوص صادرات کالاهای اساسی، الگوی قاچاق کالا نیز تغییر جهت یافته و از واردات به سمت صادرات شیفت پیدا

کرده است. اما بنظر می رسد که با عدم اجرای فاز دوم هدفمندی و اخلاص در فرآیند حمایت از تولیدات داخلی شرایط دوباره به حالت قبل برمی گردد. چراکه ساختار تولیدی کشور علی رغم تمام تلاشی که در قالب برنامه های توسعه انجام گرفته تا کنون به حدی از ظرفیت تولید نرسیده که توانایی پوشش کمی و کیفی تقاضای داخلی را داشته باشد.

واقعیت این است که کشور در بسیاری از کالاهای خوراکی و غیرخوراکی همچون برنج، گوشت سفید و قرمز، محصولات فولادی، لوازم خانگی و... ماهیتی وارداتی داشته و تولیدات کشور کفاف پاسخگویی به حجم تقاضای داخل را نیز ندارد چه برسد به صادرات رسمی و حتی قاچاق این کالاها، بدین لحاظ قابل پیش بینی است که حجم تقاضای روزافزون در بازار داخلی و عدم پاسخگویی توان تولیدی کشور در فقدان واردات، نسبت قیمتهای داخلی به خارجی را بنحوی تغییر می دهد که مجددا واردات بصرفه شود. این درحالی است که بدلیل تحریمهای اتحادیه اروپا و آمریکا، پروسه واردات بسیاری از کالاها به داخل ایران مختل شده است و بدین لحاظ کشور با وابستگی به تولیدات داخلی می تواند با اثرات سوء تحریم ها مقابله نماید.

درخاتمه با درنظر گرفتن این واقعیت که در رویکرد سیستمی، طرح هدفمندی یارانه ها جهت توسعه اهداف حمایتی درحوزه تولید، نیاز به ورود به فاز جدید دارد و با توجه به این واقعیت که در شرایط تحریم، فضای اقتصاد کلان کشور به نفع تولید کنندگان داخلی تغییر کرده است. پیشنهاد می شود که مجموعه مدیران قوه مجریه و مجلس شورای اسلامی، شرایط اجرایی فاز دوم طرح هدفمندی یارانه ها با رویکرد حمایت از تولیدات داخلی صادرات محور را فراهم نمایند.

تایید تهیه کننده:	تایید مدیر ذیربط:	تایید حوزه ریاست:	تایید رییس موسسه:
☐	☐	☐	☐